

L'ALT EMPORDÀ

JOAN FERRERÓS

2018, Any Fages de Climent | Fa cinquanta anys del decés del polígraf alt-empordanès Carles Fages de Climent, que va néixer i morir a la capital empordanesa i que va viure a Sant Sadurní d'Anoia i, sobretot, a Barcelona i a Castelló d'Empúries. Ben reconegut als inicis de la seva carrera literària (*Les bruixes de Llers*, de 1924, *Tamarius i roses*, de 1925...), l'escriptor va seguir una trajectòria plena de claroscurs per raons extraliteràries (avui ja es pot sostenir fermament) que, per fer-ne via, podem reduir a dues: la primera, l'actitud de Fages d'anar amb el pas canviat de la política dominant de cada moment, i la segona, el fet de patir equívocs contraproductes. Per dir-ne un: en la llarga postguerra, mentre el franquisme li pintava a la façana «Aquí vive un rojo separatista» (encara se n'hi poden veure traces), el catalanisme oficial de dretes (Joan Triadú) i d'esquerres (Castellet i Molas) l'ignoraven o el menystenien. Aquesta crònica alt-empordanesa la dediquem a fer cinc cèntims de l'Any Fages.

Persones | Malgrat els revessos de fortuna, Fages (que, com ho podem dir de Josep Pla, era un grafòman) no va parar d'escriure. Va veure publicada només una tercera part de l'obra; la major part va quedar inèdita a l'arxiu de Can Climent de Castelló d'Empúries. Entre el 2002, any del centenari del naixement, i avui s'han pogut estampar més d'una dotzena d'obres inèdites i reeditar-ne alguna de les més rellevants, exhaurides d'anys. I, a més, al llarg d'aquest 2018 la junta de l'Any Fages de Climent, comissariada per Jordi Canet, ha programat més de cent actes per projectar i popularitzar l'escriptor. Relacionem algunes de les persones que hi van participant: Mariàngela Vilallonga, Jordi Pla, Narcís Garolera, Pere Portabella, Isona Passola, Enric Pujol, Pascal Comelade, Josep Tero, Francesc Pi de la Serra, Pau Riba, Carles Coll, Enric Casasses, Josep Playà, Josep Valls, Mariona Seguranyes, Sebastià Roig, Toni Cobos, Mercè Cuartiella, Xixon Heras, Mita Casacuberta, Vicenç Pagès, Anna Maria Velaz, Anna Teixidor, Jaume Guillamet i Salvador Oliva.

Fets | El programa, consultable a les xarxes i als mitjans, inclou, entre altres propostes, presentacions d'obra nova (la darrera, la peça teatral *La capsa de música*); conferències, taules rodones i debats sobre aspectes de l'obra o la relació del poeta amb, posem, Josep Pla i Salvador Dalí; vermuts literaris per tractar l'obra de forma més distesa; evocacions de moments de la vida del poeta, com ara la Festa de la Poesia de Figueres, que ell va inspirar i promoure; visites i exposicions d'originals manuscrits a l'arxiu de Can Climent i al fons de la biblioteca de Figueres; itineraris literaris per Castelló i Figueres seguint les petites guies editades per a l'ocasió; recitals de cantants que han musicat obra seva, i lectures dramatitzades i poètiques. Tanquem aquesta relació incompleta (els mitjans i les xarxes informen puntualment de cada acte que s'apropa) esmentant el que serà el sostre formal i cultural de celebració de l'obra fagesiana: al novembre l'Institut d'Estudis Catalans dedicarà al poeta els actes de tota una jornada.

>> D'esquerra a dreta, Marta Felip, alcaldessa de Figueres; Mariàngela Vilallonga, directora de la Càtedra Anglada-Fages; Salvi Güell, alcalde de Castelló, i Jordi Canet, comissari de l'Any Fages de Climent.

(Autoria: INSTITUCIÓ DE LES LLETRES CATALANES)

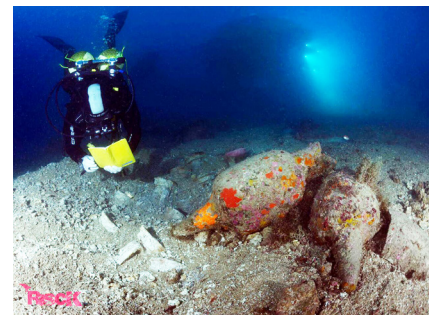
EL BAIX EMPORDÀ

PURI ABARCA

Les illes Formigues, protagonistes

| L'edició recent del llibre *Les illes Formigues i el seu entorn: La costa que va des de Begur a Calonge*, de Gabriel Martín Roig, torna a obrir el debat sobre si la protecció d'aquest espai i el seu entorn és l'adequada o, per contra, si encara hi

ha perills que amenacen la biodiversitat de la zona. Els perills hi són, com ho demostra la concessió per part del Govern espanyol (saltant-se sense miraments els dictàmens de la Generalitat legítima) de noves llicències per a l'extracció de corall vermell a la Costa Brava. Aquest llibre, sota els auspicis de l'associació Amics de les Illes Formigues, intenta contribuir a conscienciar la ciutadania de la necessitat de preservar el patrimoni natural i històric de la costa baix-empordanesa. Fa uns mesos, el Centre d'Arqueologia Subaquàtica de Catalunya (CASC) va localitzar en aquestes illes les restes d'un vaixell romà del segle I dC. Han estat, durant molts anys, les grans oblidades, però cal fer tot el necessari per preservar-les.

>> Treballs d'arqueologia en el fons de les Formigues.

(Autoria: CASC / C. VIRGILI)

La màgia dels rellotges | Des d'abans d'aquest estiu, a Sant Feliu de Guíxols es pot visitar una mostra permanent molt completa de rellotges que daten des del segle XVIII fins avui. «L'espai dels rellotges», habilitat per la Cambra de Comerç de Sant Feliu de Guíxols, conté més de dues-centes peces de les col·leccions dels joiers Emili Roura i Enric Pla, algunes de les quals són les més antigues que s'exposen actualment a Catalunya. Hi ha divuit rellotges de peu, d'altres de façana o de sol, mostres de soferts despertadors, el primer rellotge de polsera de la marca Zenith o el rellotge digital que el nord-americà Howard Hugues va ordenar fabricar als anys setanta amb tecnologia LED, entre altres peces. El propòsit és enriquir l'exposició, a poc a poc, amb donacions de particulars. I l'objectiu és la creació del Museu del Rellotge, que seria el segon més important de Catalunya específic d'aquest àmbit, després del de Sant Feliu de Codines. El projecte encara hauria de tenir corda per a temps.

La torre de Can Mario | L'emblemàtica torre de Can Mario de Palafrugell, el dipòsit modernista construït entre 1904 i 1905 en el recinte de la fàbrica surera coneguda com a Can Mario (també, Armstrong Cork, Manufactures del Suro o Miquel, Vincke i Meyer, segons les èpoques), es podrà tornar a visitar, un cop s'hagi enllestit el projecte de restauració que ha posat en marxa l'Ajuntament. La torre, catalogada com a bé cultural d'interès nacional, està tancada als visitants des del setembre del 2017, perquè l'estructura metàl·lica que cobreix el dipòsit ha quedat oxidada i n'han caigut alguns trossos. La restauració també permetrà reobrir el centre d'interpretació de la torre, tancat des de fa mesos. La recuperació d'aquesta construcció és una bona notícia, tenint en compte que es tracta d'una estructura de gran valor arquitectònic, donada la seva singularitat tècnica, basada en el ferro com a material principal. Però també es tracta d'un referent urbà i històric de primer nivell per a la vila de Palafrugell.

EL GIRONÈS

DANI VIVERN

De parc en parc | En el moment d'escriure això, encara hi ha el dubte de si l'Ajuntament de Girona portarà Adif als tribunals. La decisió està supeditada a l'arranjament de la plaça d'Espanya, que presumptament ha de fer Adif. Es farà? I serà aviat? Després de quasi deu anys d'obres i remenament al sector, ja no ve d'aquí...

Tampoc no ve d'aquí posar ordre a la Devesa. Sembla que s'ha encallat el pla especial destinat a aclarir d'una vegada quins serveis, instal·lacions i activitats s'hi poden acollir. Els marxants del mer-

cat i els firaires, un cop més, hauran de feinejar sota una precarietat persistent. En canvi, a la ja ex-Sala de Ball (Can Sarasa), a la mateixa zona, es va per feina: s'hi faran habitatges, o potser s'hi instal·larà algun servei. El cas és, però, que s'hi han acabat les glamuroses nits i les actuacions de primeres figures de la música i l'espectacle.

Temps convulsos | La veritat, però, és que la ciutadania no està en aquests moments gaire centrada en projectes urbanístics. Té l'atenció posada en les reivindicacions polítiques i socials que d'un temps ençà tenen el país força convuls, i no parlem solament del procés. El 8 de març, Girona es va vestir de lila per commemorar i reivindicar el paper de la dona en tots els àmbits, i per denunciar les discriminacions de gènere. La vaga va ser un èxit de participació (8.000 persones a la manifestació oficial) i de ressò mediàtic, tot i alguna acció determinada, puntual i gens representativa del col·lectiu, però que un mínim de seny hauria qualificat de contraproductiu. Embrutar façanes no és (o no hauria de ser) una opció. Viure per veure, deia alguna iaia...

I és que cada dia es veuen coses que, per als que tenim una edat, són una mica estrambòtiques. Ja avisa Yuval Harari, l'autor de *Sàpiens*, que en el segle XXI els de més de cinquanta anys no tindrem gaire marge per adaptar-nos als canvis ràpids, però potser els joves tampoc: ara resulta que a l'AP-7, en el tram entre Fornells de la Selva i Vilademuls, es faran proves per a un cotxe autònom (sense conductor) guiat per algorismes matemàtics, el control dels quals dependrà de sensors instal·lats en tot el recorregut. Aquest projecte, denominat R+D Inframix, es farà el 2020 dins d'un programa europeu en què intervé Abertis. Un segon projecte, també europeu, es denomina C-Roads

Spain, i analitzarà la simulació d'escenaris de conducció en circumstàncies no habituals, com ara retencions, obres, meteorologia adversa... Que per què s'ha triat aquest tram de l'AP-7 i no una de les autopistes que, més al sud de l'Estat, es caracteritzen per la seva escassa densitat de trànsit? Doncs precisament perquè aquest tram gironí en té molta, de densitat, perquè disposa de quatre carrils per banda... Raons, que no en faltin. Tantes com per circular-hi amb recança.

Moviments sanitaris | Fa unes setmanes van començar les obres al sud de la ciutat per enderrocar velles naus industrials allà on anirà la nova Clínica Girona. I ara s'estan movent les coses als despatxos per veure on es farà el nou Hospital Josep Trueta. Els informes elaborats per l'Ajuntament apunten que el barri de Domeny seria idoni. Si finalment es concreta l'operació, l'adquisició de terreny (a càrrec de la Generalitat) farà que 13.000 metres quadrats quedin destinats a aquest nou servei. Caldrà plantejar-se llavors què es fa amb l'antic Trueta. Experts afirmen que «no té cura». Però, i si encara fos salvable? No fos que, com molts altres edificis desocupats, faci mala fi.

LA GARROTXA

JOAN SALA

L'art urbà | L'artista B-Toy ha creat una pintura de grans dimensions en una paret lateral del Museu dels Sants d'Olot. És una de les deu artistes comissariades per l'Associació Rebobinat dins del projecte «Womart», guanyador del Concurs de Comissariat impulsat l'any 2017 pel Consorci Transversal Xarxa d'Activitats Culturals. El projecte agrupa deu ciutats catalanes amb la voluntat de fer-hi visible l'art urbà fet per deu dones, que es vol valorar especialment, ja que massa sovint el talent artístic de les dones creadores ha estat silenciada. En aquest mural la seva creadora, que ha fet pintures murals de grans dimensions en ciutats d'arreu del món, s'ha inspirat a partir del rostre d'una treballadora del taller d'imatgeria religiosa, ubicat en el mateix edifici del Museu dels Sants, i fa un homenatge a les treballadores dels tallers de sants d'Olot.

>> Mural representatiu de les reivindicacions del 8-M a Girona. (Autoria: DANI VIVERN)